

یکی از مهم‌ترین
گام‌هایی که
هویزه در مسیر
محیط زیست
برداشته،
آغاز پروژه
امکان‌سنجی
دریافت گواهی
کاهش انتشار
کربن است. این
پروژه که اکنون
در مرحله توسعه
فاز دوم پالایشگاه
دنبال می‌شود،
می‌تواند سالانه
از انتشار حدود
هفت میلیون
تن معادل
دی‌اکسید کربن
جلوگیری کند

پالایشگاه سالانه حدود ۵۰۰ میلیون فوت مکعب گاز را فرآوری می‌کند، اما آنچه این رقم را ارزشمند می‌کند، نه حجم تولید، بلکه فناوری‌هایی است که این فرآورش برپایه آن انجام می‌شود. مدیرعامل پالایش گاز هویزه با اشاره به یکی از مهم‌ترین دستاوردها می‌گوید: «برای اولین بار در ایران، بررسی امکان فرآیند شیرین‌سازی گاز با تکنولوژی غشایی در حال انجام است؛ فناوری‌ای که در صورت موفقیت تنها ایران و آلمان دانش فنی آن را دارند.» این شیوه جدید نه تنها کیفیت گاز را بهبود می‌بخشد، بلکه عمر خطوط لوله را افزایش می‌دهد و خوردگی را به حداقل می‌رساند.»

در کنار این تحول، بومی‌سازی «آمین» مورد نیاز پالایشگاه نیز نقطه عطف دیگری محسوب می‌شد. ماده‌ای که تا سال‌ها وارداتی بود، اکنون در داخل کشور تولید می‌شود و نیاز سالانه پالایشگاه را بدون صرف هزینه ارزی تأمین می‌کند؛ اقدامی که علاوه بر کاهش هزینه‌ها، وابستگی فرآیندهای اصلی پالایشگاه به خارج را نیز برطرف کرده است.

اما شاید یکی از بخش‌های شنیدنی‌تر ماجرا، ماجرای توربوکمپرسورهای اوکراینی باشد. پس از جنگ اوکراین، امکان تأمین قطعات کمپرسورهای خریداری شده از شرکت «زاریو» از بین رفت. این موضوع می‌توانست به توقف کامل بخشی از فعالیت پالایشگاه منجر شود، اما مهندسان ایرانی تصمیم گرفتند از دل بحران، فرصت بسازند. آنها با بازطراحی لوپ‌های کنترلی، وایپریشن سوئیچ‌ها و چیپ‌های خاص و مهندسی مجدد سامانه‌های داخلی کمپرسور، موفق شدند دستگاه‌ها را

فرآورش نفت به دست می‌آید، اگر جمع‌آوری نشود، به صورت گاز مشعل از بین می‌رود. بنابراین مأموریت اصلی پالایشگاه از همان ابتدا «جلوگیری از اتلاف سرمایه ملی و برطرف کردن یک تهدید محیط زیستی» تعریف شده بود.

این مأموریت به تدریج باعث شد هویزه نه فقط یک مجموعه تولیدی، بلکه به نوعی یک مرجع برای سنجش عملکردهای زیست محیطی در حوزه نفت و گاز تبدیل شود. به گفته مدیرعامل پالایش گاز هویزه، کاهش فلرینگ در این مجموعه به اندازه‌ای تأثیرگذار بوده که می‌توان از آن به‌عنوان یکی از محدود پروژه‌هایی یاد کرد که به صورت مستقیم بر کیفیت هوای استان خوزستان اثر می‌گذارد و طبق برآوردها نزدیک به چهل درصد از آلودگی ناشی از گازهای مشعل را در منطقه کاهش می‌دهد.

با این حال، یکی از مهم‌ترین گام‌هایی که هویزه در مسیر محیط زیست برداشته، آغاز پروژه «امکان‌سنجی دریافت گواهی کاهش انتشار کربن» است. این پروژه که اکنون در مرحله توسعه فاز دوم پالایشگاه دنبال می‌شود، می‌تواند سالانه از انتشار حدود هفت میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن جلوگیری کند. برای اولین بار در صنعت پتروشیمی ایران، یک پالایشگاه در حال ورود به مسیری است که نه فقط آلودگی را کاهش می‌دهد، بلکه امکان کسب درآمد از «بازارهای کربن» را نیز فراهم می‌کند. در واقع هویزه می‌کوشد مزیت محیط زیستی خود را به یک مزیت اقتصادی پایدار تبدیل کند؛ اقدامی که اگر موفقیت‌آمیز باشد، الگوی جدیدی برای دیگر پالایشگاه‌ها و صنایع کشور خواهد بود.

نه تنها احیا، بلکه تقویت کنند. نتیجه این تلاش، کسب جایزه ساخت داخل در سال ۱۴۰۳ بود و نکته جالب‌تر اینکه امروز برخی شرکت‌های خارجی از جمله روسیه برای خرید این تجهیزات ایرانی ابراز تمایل کرده‌اند.

هویزه در سال‌های اخیر مجموعه‌ای از طرح‌های نوآورانه را نیز آغاز کرده که برخی از آنها از جمله «سیستم اندازه‌گیری لول مخازن بدون تماس با سیال» برای اولین بار در جهان اجرا می‌شود. این پروژه اکنون به عنوان یکی از هفت جایزه رویداد بزرگ پتروفن ۱۴۰۴ نامزد شده است و در صورت موفقیت، می‌تواند جایگاه ویژه‌ای برای ایران در حوزه فناوری‌های نوین پالایش گاز ایجاد کند.

در یک جمع‌بندی کلی، شاید بهترین توصیف برای پالایشگاه گاز هویزه آن باشد که این مجموعه نه یک پروژه صنعتی ساده، بلکه «یک تغییر پارادایم» در نحوه نگاه به گازهای همراه نفت است. هویزه نشان داده که می‌توان از دل فلرهای سوزان، محصول، فناوری، درآمد، سلامت زیست محیطی و حتی اعتبار بین‌المللی ساخت. ادامه این مسیر می‌تواند الگوی تحول در صنعت گاز ایران باشد؛ الگویی که اگر در دیگر پالایشگاه‌ها تکثیر شود، کشور را یک گام بزرگ به سوی مدیریت علمی کربن، کاهش آلودگی و افزایش بهره‌وری منابع انرژی نزدیک‌تر خواهد کرد. ▶

